

MAROSVÁSÁRHELY ÉS VÁRTEPLOMA

szerkesztette:

MEDVIGY ENDRE

Budapest 1990.

2018-2019

MÓRA FERENC:

MAROSVÁSÁRHELYI ÜNNEPI KÖNYV

Most múlt ötven éve annak, hogy *Tolnai* Lajos marosvásárhelyi református pap, a magyar realista regény nagy úttörője, báró *Apor* Károllyal s néhány tanügyi emberrel összefogva, megalapította a marosvásárhelyi *Kemény Zsigmond Társaságot* a „széptudományok művelésére”. Az alapítók legtöbbszörének nevével régen elment az idők hajója, de amit alkottak, az megállta ötven év viharát — s ami annál is veszedelmesebb, hűltvérű közönyét.

A Kemény Zsigmond Társaság, amely nagy lendülettel s külön folyóirattal indult meg — *Erdélyi Figyelő*-nek hívták, Arany János és Reviczky Gyula is írtak bele — pár esztendei lobogás után elalélt, s a többi vidéki irodalmi társaságok nem sok vizet zavaró életét élte egész az impériumváltozásig, amikor azonban tudatára ébredt önálló hivatásának. Báró *Kemény János*, a vécsi Helikon életrehívója mint elnök és *Sényi László* marosvásárhelyi szerkesztő mint főtítkár állnak az élén ennek az új kulturális munkának, amelynek vezérkarát Marosvásárhely írói teszik, elsősorban *Berde Mária* és *Molter Károly*. A helyi felolvasó-üléseken, és az egész székelységre kiterjedő vándorgyűléseken kívül alapítványokat gyűjtenek, pályázatokat tűznek ki, szellemi olimpiászokat rendeznek, irodalmi emlékünnepeket ülnék, s megható igyekezettel mindent megtesznek a magyar lélek ébrentartására.

Ennek a minden elismerést megérdemlő buzgalomnak a terméke az a terjedelmében tekintélyes, kiállításában ízléses és értékekben gazdag *Ünnepi Könyv*, amelyet a félszázados jubileum emlékére Sényi László gondos szerkesztésében kiadott a Társaság. Sajnos, meg kell vallani, olyan példa ez, amit a magyar irodalmi társaságok nem tudnának követni, nemcsak a vidékiek, hanem a fővárosiak sem. A könyv, amelyben nyolcvan író képviseli Erdély lelkét verssel, tanulmánnyal, szépprózával, Apponyi Albert üd- vözlétének fakszimiléjével, s báró Kemény János Epilógiájával végződik, amely ezt az intelmet intézi Erdély három anyanyelvet beszélő népeihez, de úgy, hogy *van arra miért felfigyelni Erdély határán túl is*:

— Órizzétek, fejlesszétek kultúrátokat. *Becsüljétek egymás szellemi kincseit*, s ne engedjétek, hogy a napi politika áldozatául essék egyetlen anyanyelv, egyetlen kultúra sem, mert a nemzeti művelődésnek csak addig van létjogosultsága a földön, amíg a nemzeti öntudat, amely táplálja, megbecsüli minden nép

nemzeti öntudatát. *Aki egy másik nemzet kultúráját megveti, magát gyalázza meg,* de aki örül és védelmére kel más nemzet szellemi kincseinek, saját nemzetének szerez vele dicsőséget!

Magyar Hírlap (Budapest) 1931. február, 23. oldal.